

С. І. ЮШИНА

*Світлана Іванівна Юшина, кандидат
юридичних наук, завідувач кафедри
Київського університету права НАН
України*

ЛЕГІТИМАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ПОНЯТТЯ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Напевно, на сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України майже кожен суб'єкт господарювання або здійснює, або має намір здійснювати діяльність у зовнішньоекономічній сфері. У той же час здійснення будь-якої діяльності передбачає в бажаючого суб'єкта наявність права на її здійснення. При чому права, яке документально підтверджене, або, іншими словами, є легітимним. Адже для правомірного здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єкт господарювання має виконати певні вимоги законодавства, отримати в окремих випадках спеціальний дозвіл від держави, тобто зробити свою господарську діяльність у зовнішньоекономічній сфері легітимною. Тому питання легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання в умовах активної співпраці національних суб'єктів господарювання з іноземними контрагентами є досить актуальним.

Метою даної статті є визначення та аналіз чинних вимог законодавства України щодо легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

Поняття легітимності підприємницької діяльності є об'єктом неабиякої уваги науковців. В літературі зустрічаються дослідження понять «легітимація суб'єктів підприємництва»¹, «легалізація суб'єктів підприємництва»². При чому їхня сутність ідентична. Автор також робить спробу зрозуміти поняття: «легалізація» та «легітимація». Легалізація - (від лат. *legalis* - законний) - узаконення, надання законної сили якому-небудь актові або дії³. Легітимація - (від лат. *legitimus* - законний, узаконений) - визначення або підтвердження законності якогось права чи повноваження; документи, що засвідчують це право або повноваження⁴. Як бачимо, ці терміни мають відмінність, яка полягає у предметі узаконення: в першому випадку - це який-небудь акт або дія; в другому - це якесь право чи повноваження. На нашу думку, більш точним у розумінні додержання процедур для оформлення здійснення зовнішньоекономічної діяльності є термін «легітимація», оскільки йдеться саме про право на її здійснення. Після легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єкт господарювання починає реалізовувати своє право на її здійснення на законних підставах.

Таким чином, під легітимацією зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання можна розуміти узаконення здійснення зовнішньоекономічної діяльності певним суб'єктом господарювання, тобто фактичне отримання суб'єктом господарювання права на здійснення зовнішньоекономічної діяльності в порядку, визначеному законодавством.

Відповідно до ч. 1 ст. 379 Господарського кодексу України, ч. 3 ст. 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» всі суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності

мають рівне право здійснювати будь-які її види, прямо не заборонені законами України, незалежно від форм власності та інших ознак.

Звернемо увагу на те, що відповідно до ст. 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» в редакції від 9 грудня 1992 р. суб'єкти підприємницької діяльності мали право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність після державної реєстрації їх як учасників зовнішньоекономічної діяльності. Цю реєстрацію здійснювало Міністерство економіки України на підставі подання до нього заяви у довільній формі, нотаріально завірених копій статутних документів або нотаріально завірених документів фізичної особи про її реєстрацію як підприємця. В умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності Декретом Кабінету Міністрів України № 6-93 «Про квотування та ліцензування експорту товарів (робіт, послуг)»⁵ було встановлено, зокрема, що здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктами підприємницької діяльності України не потребує державної реєстрації їх як учасників зовнішньоекономічної діяльності. Зазначеним Декретом було зупинено (фактично - скасовано) дію положень Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», які передбачали таку реєстрацію.

Чинні правові норми також визначають певні вимоги щодо отримання права на зовнішньоекономічну діяльність.

Відповідно до положень Господарського кодексу України (ст.ст. 55, 378) суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності можуть бути господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Чинна редакція ст. 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» встановлює, що сьогодні право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності мають:

- фізичні особи з моменту набуття ними цивільної дієздатності згідно з законами України. Фізичні особи, які мають постійне місце проживання на території України, мають зазначене право, якщо вони зареєстровані як підприємці. Фізичні особи, які не мають постійного місця проживання на території України, мають зазначене право, якщо вони є суб'єктами господарської діяльності за законом держави, в якій вони мають постійне місце проживання або громадянами якої вони є;

- юридичні особи мають право здійснювати зовнішньоекономічну діяльність відповідно до їх статутних документів з моменту набуття ними статусу юридичної особи.

Таким чином, для фактичного отримання права на здійснення зовнішньоекономічної діяльності відповідно до чинного законодавства фізичні особи мають бути зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності за законодавством постійного місця проживання; юридичні ж особи мають набути статусу юридичної особи та зазначити в статутних документах, окрім іншого, право на здійснення такої діяльності.

Основні засади державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності визначені у ст. 58 Господарського кодексу України. 1 липня 2004 р. набрав чинності Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців»⁶. Дія цього Закону поширюється на всіх юридичних осіб, незалежно від організаційно-правової форми, форми власності та підпорядкування, а також фізичних осіб - підприємців. Відповідно до ст. 4 зазначеного Закону державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців - це засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, передбачених цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру.

Звернемо увагу на те, що зовнішньоекономічна діяльність як у Господарському кодексі, так і в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» розглядається як діяльність суб'єктів господарювання. Крім того, згідно зі ст. 377 Господарського кодексу України зовнішньоекономічною діяльністю є господарська діяльність, яка, відповідно до ч. 2 ст. 3 Господарського кодексу України включає підприємництво та некомерційну

господарську діяльність. Статтею четвертою Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначено види зовнішньоекономічної діяльності, серед яких є як види підприємництва, так і некомерційної господарської діяльності.

Виходячи з наведеного, можна зробити висновок, що фактично законодавством встановлено, що для здійснення зовнішньоекономічної діяльності - як підприємницької, так і некомерційної господарської діяльності фізична особа має бути зареєстрована як підприємець. Отже, фактично законодавство передбачає обов'язок фізичної особи набути статусу підприємця навіть, якщо підприємницькою діяльністю ця особа не має наміру займатися (має бажання здійснювати некомерційну господарську діяльність у зовнішньоекономічній сфері).

Визначаючи та аналізуючи вимоги законодавства України щодо легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, варто звернути увагу також на те, що законодавство України містить додаткові вимоги щодо легітимації окремих видів зовнішньоекономічної діяльності. Насамперед, мова йде про найпоширеніший вид зовнішньоекономічної діяльності - зовнішню торгівлю.

Зазначимо, що відповідно до ч. 10 статті 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» втручання державних органів у зовнішньоекономічну діяльність її суб'єктів у випадках, не передбачених цим Законом, в тому числі і шляхом видання підзаконних актів, які створюють для її здійснення умови гірші від встановлених в цьому Законі, є обмеженням права здійснення зовнішньоекономічної діяльності і як таке забороняється.

У той же час законодавство України містить норму: «Відсутність облікової картки суб'єкта ЗЕД є підставою для відмови у митному оформленні вантажів» (п. 1.4. Порядку ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах⁷). Зважаючи на те, що здійснення зовнішньоторговельних операцій потребує перетинання митного кордону України можна зробити висновок, що фактично для легітимації зовнішньої торгівлі як виду зовнішньоекономічної діяльності суб'єкта господарювання потрібно окрім того, що бути зареєстрованим як суб'єкт підприємницької діяльності, стати на облік в митному органі.

Відмітимо, що в ст. 5 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», яка визначає право на здійснення всіх видів зовнішньоекономічної діяльності та умови його набуття, про необхідність обліку в митних органах взагалі не згадується. Нормативним актом, який встановлює таку необхідність, є Порядок ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах, затверджений наказом Держмиткому України від 31 травня 1996 р. № 237.

Відповідно до зазначеного нормативного акта (п. 1.3) суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, в разі необхідності здійснення митного оформлення будь-яких вантажів, до моменту здійснення митного оформлення, повинен звернутись до митного органу за місцем своєї державної реєстрації і стати на облік. Для здійснення цієї процедури суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності має подати визначений пакет документів.

Варто відмітити, що зазначений Порядок було виключено з реєстру нормативно-правових актів України. Відповідно до п. 17 Порядку скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів, занесених до державного реєстру, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 31.07.2000 № 32/5⁸, нормативно-правовий акт, рішення про державну реєстрацію якого скасовано, не є чинним з дня його виключення з державного реєстру. В той же час вимога щодо отримання картки - обліку суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності фактично застосовується.

На нашу думку, запровадження такої процедури створює обмеження права здійснення зовнішньоекономічної діяльності і потребує скасування. Облік суб'єктів ЗЕД в митних органах може здійснюватися автоматично. Після реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності державний орган, що здійснив таку реєстрацію, перевіряючи в статутних документах юридичної особи наявність права здійснювати всі види зовнішньоекономічної діяльності, має передати відповідні дані до митних органів. Такий порядок митного обліку суб'єктів ЗЕД сприятиме спрощенню дозвільно-реєстраційних процедур здійснення одного з видів зовнішньоекономічної діяльності - зовнішньоторговельної та становленню нового

рівня взаємовідносин між державними органами та суб'єктами господарювання.

В межах даної статті вважасмо за доцільне звернути також увагу на те, що для узаконення здійснення зовнішньоекономічних операцій з певними товарами (для легітимації здійснення відповідних операцій), суб'єкт підприємницької діяльності має отримати додаткові дозвільні документи. Така вимога законодавства стосується тих зовнішньоекономічних операцій, предметом яких є товари, що підпадають під режим ліцензування, квотування та тих зовнішньоекономічних операцій, які здійснюються за договорами, що мають бути зареєстровані (обліковані) в державному органі виконавчої влади.

Ліцензування є найпоширенішим заходом нетарифного регулювання. Він передбачає видачу господарюючим суб'єктам спеціального дозволу на проведення експортно-імпортних операцій. Правова основа ліцензування зовнішньоекономічних операцій відмінна від правової основи ліцензування певних видів господарської діяльності. Стаття 2 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 1 червня 2000 р. встановлює, окрім іншого, що ліцензування зовнішньоекономічної діяльності здійснюється згідно з законом, що регулює відносини у цій сфері.

Питанням ліцензування зовнішньоекономічних операцій присвячена ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», яка передбачає, окрім іншого, виключний перелік випадків запровадження ліцензування як експорту, так і імпорту товарів. На мій погляд, цей перелік є неповним. Зокрема, ст. 37 зазначеного Закону передбачено можливість застосування до конкретних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та іноземних суб'єктів господарської діяльності індивідуального режиму ліцензування як спеціальної санкції. Цей випадок не враховано в чинній редакції ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Суб'єктом застосування в цьому випадку є центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики. Порядок визначається законодавством, зокрема, це: наказ Міністерства економіки України від 17 квітня 2000 р. № 47 «Про затвердження Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій»⁹, наказ Міністерства економіки України від 17 квітня 2000 р. № 52 «Про затвердження Положення про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених ст. 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»¹⁰.

Крім того, існують випадки, коли ліцензування експортно-імпортних операцій з певними товарами передбачено окремими законами України. Мова йде про імпорт, експорт спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів¹¹ та про імпорт, експорт дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва¹². На жаль, вони не входять до переліку випадків, визначених ч. 7, 8 ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», у разі настання яких запроваджується ліцензування експорту/імпорту товарів. Щоправда, про ліцензування експорту/імпорту дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва зазначено, що воно здійснюється «з урахуванням вимог законодавства з питань виробництва, експорту (імпорту) дисків для лазерних систем зчитування відповідно до процедури видачі ліцензій, встановленої цією статтею». У той же час, експорт, імпорт обладнання та дисків для лазерних систем зчитування включено до переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, закріплених у ст. 9 Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». З метою дійсного розмежування сфер дії Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» доцільним буде доповнити аналогічним пунктом ч. 7 та 8 ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Фактично порядок видачі ліцензій на експорт, імпорт обладнання та дисків для лазерних систем зчитування регламентується, окрім спеціального Закону, наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 8 серпня 2002 р. № 244 «Про порядок видачі ліцензій на вид господарської діяльності - експорт, імпорт обладнання та дисків для лазерних систем зчитування»¹³.

Щодо імпорту/експорту спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів, то в ст. 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» взагалі не йде мова. В той же час Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і

плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» передбачає, що імпорт, експорт цих товарів може здійснюватися лише за наявності ліцензії. Порядок видачі ліцензій на право імпорту, експорту спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів затверджено наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 14 лютого 2002 р. № 42¹⁴.

Таким чином, у двох останніх випадках суб'єктом запровадження ліцензування є Верховна Рада України, порядок ліцензування визначено законодавством. Таку ситуацію не враховано не лише в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», але й у Господарському кодексі України, який, зокрема, передбачає, що перелік товарів, експорт та імпорт яких здійснюється суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності лише за наявності ліцензії, може встановлювати Кабінет Міністрів України (ч. 1 ст. 381 ГК). Вважаю за доцільне доповнити зазначені нормативні акти таким положенням: «ліцензування експорту/імпорту окремих товарів може встановлюватися спеціальними законами України. Порядок такого ліцензування визначається законодавством».

Варто відмітити, що з моменту появи ліцензійного режиму в закордонній практиці, ініціатором якого стала Франція в 1931 р., процес скорочення списку імпортованих товарів, що підпадають під ліцензування, набув незворотній характер¹⁵. З кожним роком скорочуються такі списки і в Україні.

Дуже тісно з ліцензуванням пов'язаний такий захід нетарифного регулювання як квотування або контингентування. За своїм змістом це майже однакові поняття, різниця полягає в тому, що для визначення квот сезонного характеру інколи використовують поняття «контингент». В національному Законі «Про зовнішньоекономічну діяльність» зазначені поняття використовуються в статті першій як синоніми.

Встановлення квот є умовою здійснення ліцензування у неавтоматичній формі. Фактично квотування здійснюється шляхом ліцензування. Процедури неавтоматичного ліцензування імпорту визначаються як ліцензування імпорту, при якому схвалення заявки на отримання ліцензії надається не у всіх випадках¹⁶. Мова йде про те, що якщо встановлену квоту вичерпано, то у видачі ліцензії відмовляється.

Квотою є кількісне нетарифне обмеження експорту або імпорту товару певною кількістю або сумою на певний період часу. Квоти являють собою максимальні об'єми певних товарів, які дозволено імпортувати (експортувати) на територію країни в певний проміжок часу¹⁷.

Відповідно до ч.3 ст. 381 Господарського кодексу України режим квотування зовнішньоекономічних операцій запроваджується у випадках, передбачених законом, чинними міжнародними договорами України, та здійснюється шляхом обмеження загальної кількості та/або сумарної митної вартості товарів, яка може бути ввезена (вивезена) за певний період. Порядок квотування зазначених операцій та види квот визначаються законом. Законом, до якого відсилає Господарський кодекс, є Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Виходячи зі змісту ст. 381 Господарського кодексу, Закон має визначати:

- випадки, коли запроваджується режим квотування;
- порядок квотування;
- види квот.

На жаль, бланкетні норми Господарського кодексу України не знаходять своєї конкретизації у відповідному Законі.

Кодифікованим законом, яким є Господарський кодекс України, також передбачено, що Кабінет Міністрів України з метою забезпечення відповідності зовнішньоекономічних договорів (контрактів) законодавству України може запроваджувати їх державну реєстрацію. Види зовнішньоекономічних договорів (контрактів), що підлягають державній реєстрації, а також порядок її здійснення визначаються законом про зовнішньоекономічну діяльність та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до нього (ст. 383 ГК). В чинній редакції Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» такий захід як реєстрація зовнішньоекономічних договорів (контрактів) взагалі не згадується. Ні види зовнішньоекономічних договорів, що підлягають державній реєстрації, ні порядок її здійснення, як того вимагає Господарський кодекс України, в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» не регламентовано.

Таблиця 1

Ознака	Нормативно визначено в статті 383 ГК України	Фактично існує
Суб'єкт	Кабінет Міністрів України	Верховна Рада України
Процедура	Реєстрація	Реєстрація, реєстрація (облік)
Порядок	Визначається законом про ЗЕД та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими	Визначено постановою Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства економіки
Види договорів	Визначаються законом про зовнішньоекономічну діяльність та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до нього	Визначено Законами України

Фактично визначення зовнішньоекономічних договорів (контрактів), які підлягають реєстрації та порядку реєстрації цих договорів здійснюється в Україні на підставі різних Законів України (Закон України від 4 жовтня 2001 р. № 2761-III «Про внесення змін до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах»¹⁸ та Закон України від 5 травня 1999 р. № 619-XIV «Про металобрухт»¹⁹).

Аналіз нормативних засад здійснення реєстрації зовнішньоекономічних договорів в Україні призводить до висновку, що законодавство з відповідного питання не відповідає нормам кодифікованого закону - Господарського кодексу України. Розбіжності наводяться у табл. 1.

Таким чином, внутрішнє законодавство України щодо реєстрації (обліку) зовнішньоекономічних договорів (контрактів) містить відповідні колізії, що зумовлює необхідність його удосконалення.

Виходячи з викладеного, у цій статті варто зауважити, що теоретично можна виокремити окремі складові легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання (загальна, легітимація окремих видів зовнішньоекономічної діяльності, легітимація зовнішньоекономічних операцій з окремими товарами). Законодавство України містить правові норми, які визначають засади легітимації відповідної діяльності та її окремих складових. В той же час можна відмітити, що правове регулювання легітимації зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання потребує якісного удосконалення. У межах даної статті було звернуто увагу лише на деякі прогалини та колізії чинного законодавства, але їх усунення (можливо шляхом врахування викладених пропозицій) значно удосконалить, за моїм переконанням, правове регулювання відповідної сфери.

¹ Предпринимательское право Украины: Практикум // Под общей ред. Саниахметовой Н. А. - Х.: «Одиссей», 1999.-С. 38.

² Предпринимательское право Украины: Учебник / Р. Б. Шишка, А. М. Сытник, В. Н. Левков и др. / Под общей ред. канд. юрид. наук Р. Б. Шишки. - Харьков: Эспада, 2001. - С. 162.

³ Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. - К., 1974. - С. 386.

⁴ Там само. - С. 387.

⁵ Про квотування та ліцензування експорту товарів (робіт, послуг): Декрет Кабінету Міністрів України № 6-93 // www.zakon.rada.gov.ua/

⁶ Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольними напоями та тютюновими виробами: Закон України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР // Урядовий кур'єр. - 1996. - № 10-11.

⁷ Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV // Урядовий кур'єр. - 2003. - № 188.

⁸ Про затвердження Порядку ведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах: наказ Державного митного комітету України від 31 травня 1996 року № 237//www.zakon.rada.gov.ua/

⁹ Порядок скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів, занесених до державного реєстру, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 31.07.2000 № 32/5//www.zakon.rada.gov.ua/

¹⁰ Про затвердження Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій: наказ Міністерства економіки України від 17 квітня 2000 року № 47 // Офіційний Вісник України. - 2000. - № 19. - Ст. 797.

¹¹ Про затвердження Положення про порядок застосування до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності спеціальних санкцій, передбачених статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: наказ Міністерства економіки України від 17 квітня 2000 року № 52 // Офіційний Вісник України. - 2000. - № 19. - Ст. 801.

¹² Про особливості державного регулювання діяльності, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування: Закон України від 17 січня 2002 року № 2953-III // Урядовий кур'єр. - 2002. - № 34.

¹³ Про порядок видачі ліцензій на вид господарської діяльності - експорт, імпорт обладнання та дисків для лазерних систем зчитування матриці // Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 8 серпня 2002 року № 244 // Офіційний вісник України. - 2002. - 335. - Ст. 1668.

¹⁴ Про порядок видачі ліцензій на право імпорту, експорту спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів: наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 14 лютого 2002 року № 42 // Офіційний Вісник України. - 2002. - № 9. - Ст. 431.

¹⁵ Прокушев Е. Ф., Матвеева О. П. Лицензирование экспорта и импорта товаров: Учеб.-практич. пособие. - М.: ИВЦ «Маркетинг», 2000. - С. 10.

¹⁶ Осика С. Г., П'ятницький В. Т. Світова організація торгівлі. - К.: «К.І.С», 2001. - С. 210.

¹⁷ Терещенко С. С. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні // Зовнішня торгівля. - 1998. - № 23. - С. 68.

¹⁸ Про внесення змін до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах»: Закон України від 4 жовтня 2001 року № 2761-III // Урядовий кур'єр. - 2001. - № 199.

¹⁹ Про металобрухт: Закон України від 5 травня 1999 року №619-XIV // Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 25. - Ст. 212.

Отримано 10.02.2008

Резюме

В статье рассматриваются вопросы правового регулирования легитимации внешнеэкономической деятельности субъектов хозяйствования. Автор предлагает определенные пути усовершенствования законодательства по некоторым вопросам в соответствующей сфере.

Summary

Regulatory matters concerning legitimation of the foreign economic activity of economic agents are under consideration in the article. The author offers particular ways of legislation improvement in regard to some matters of corresponding field.